

SLOVENSKA VOJSKA DESET LET V ZAVEZNIŠTVU

Foto: desetnik Boštjan Pogorevc

Leto 2004 je bilo za Slovenijo pomembno in prelomno. Po odločitvi o spremenjenem načinu popolnjenja Slovenske vojske je Republika Slovenija postala polnopravna članica dveh elitnih mednarodnih organizacij, Evropske unije in Nata. Nato je mednarodna politična in vojaška organizacija držav. O vojaškem delu članstva Slovenije v zavezništvu smo se pogovarjali z namestnikom načelnika Generalštaba Slovenske vojske, brigadirjem dr. Andrejem Ostermanom.

Od leta 2002 do leta 2004 ste bili načelnik sektorja za kadrovske in pravne zadeve v Poveljstvu sil Slovenske vojske, naslednje leto pa ste postali načelnik štaba v Poveljstvu sil. Kako se spominjate tistega obdobja in zakaj je bilo takrat članstvo v zavezništvu pomembno za enote in poveljstva Slovenske vojske?

Obdobje, ki ga omenjate, je bilo po mojem pomembno zaradi več razlogov, med katerimi bi jih nekaj posebej poudaril. Republika Slovenija v prvem krogu širitve ni dobila povabila za vstop v Nato, vendar smo se v Slovenski vojski (SV) skupaj z Ministrstvom za obrambo

in drugimi državnimi organi še naprej intenzivno pripravljali za vstop v zavezništvo in leta 2004 vanj vstopili veliko bolj pripravljeni. V vmesnem obdobju smo precej napredovali, saj smo povečevali vojaške zmogljivosti. Večalo se je število pripadnic in pripadnikov, pridobljeni sta bili nova oborožitev in oprema, povečala pa se je tudi intenzivnost individualnega in kolektivnega izobraževanja in usposabljanja. Vse pomembnejše so postajale tudi računalniško podprte vaje. Preoblikovali so se generalštab in tri njemu podrejena operativna poveljstva, tako da se je ustanovilo Poveljstvo sil, nastanjeno v

Vojašnici Ivana Cankarja na Vrhniki. Njegovo poslanstvo je bilo poveljevanje silam SV ter zagotavljanje pripravljenosti sil pri izvajanju nalog doma in v zavezništvu. Operativno poveljevanje je Poveljstvo sil prevzelo januarja 2002. Ustanovitev tega poveljstva je vodila tudi v razmejitve pristojnosti med strateško in operativno ravnanje. Naše sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah je bilo vedno aktivnejše, vse več smo se vključevali tudi v mednarodne vojaške vaje. Leta 2000 je SV prvič napolnila svoje pripadnike na Kosovo, leta 2004 pa še v Afganistan v Natovo operacijo Isaf. Tako smo se vse bolj zavedali, da lahko svoje zmogljivosti prispevamo v prednostne mednarodne ambicije in tako sodelujemo pri zagotavljanju miru v bližnjih in daljnih regijah. Za enote, poveljstva in zavode SV je bil vstop v zavezništvo zelo pomemben, saj so se nam tako odprle povsem nove možnosti za sodelovanje z drugimi oboroženimi silami članic Nata. Čeprav smo bili pred tem že včlanjeni v Partnerski program za mir (angl. Partnership for Peace) in smo tudi mednarodno sodelovali

in si pridobili številne izkušnje, potrebne za delovanje v zavezništvu, je bil vstop v Nato za SV velika prelomnica. Članstvo v njem nam je omogočilo tudi več skupnih usposabljanj za delovanje v različnih okoliščinah, izposojajo vojaške opreme, sodelovanje pri skupnih projektih in eksperimentih, izmenjavo podatkov ter druge aktivnosti. Vse to je zelo pomembno za SV.

S prehodom iz naborniške v poklicno vojsko se je marsikaj spremenilo. Kako je članstvo v zavezništvu vplivalo na profesionalizacijo Slovenske vojske?

Zadnji naborniki so obvezno služenje vojaškega roka končali leta 2003. Od takrat lahko govorimo le o poklicni vojski. To je bil trenutek, ko je za nas, pripadnike SV, to delo postalo poklic in tudi slog življenja. Poklicna kariera je postajala za posameznika in organizacijo vse pomembnejša, seveda pa mora temeljiti na pridobljenih kompetencah, potrebnih za posamezno dolžnost in s tem povezano napredovanje v vojaški hierarhiji. Le nekaj teh navedb kaže na to, kako velike so bile spremembe ob prehodu iz naborniške v poklicno vojsko, tako v miselnosti kot v načinu delovanja. Zaradi zavedanja, kako zahteven je tak prehod, je bil leta 2003 uveden projekt PROVOJ, katerega namen je bil predlagati rešitve ter aktivnosti za prehod iz naborniške v poklicno vojsko. V tem projektu so bila predstavljena tudi tveganja. V SV ugotavljamo, da je bila uresničitev nekaterih podprojektov znotraj projekta PROVOJ uspešna, nekatere aktivnosti pa so ostale nedokončane. Predvsem bi izpostavil modernizacijo strelišč, vadišč in poligonov ter prilagoditev vojašnic, kajti notranjost večine stavb je ostala enaka, kot je bila v času naborniške vojske.

Nedokončan je ostal tudi podprojekt celovite skrbi za pripadnice in pripadnike, saj je vojaški poklic zahteven in z veliko osebnega odrekovanja. Temeljni razlogi za nedokončane podprojekte so predvsem predpisi in pomanjkanje finančnih virov. V prihodnosti čakajo na tem področju SV, ministrstvo in druge državne organe še novi izzivi. Zaradi pomanjkanja finančnih virov bo treba te izzive reševati postopno, z upoštevanjem finančnih in drugih zmožnosti ter s strpnostjo in razumnim ravnanjem. Še večje težave pri uresničevanju profesionalizacije so se pojavile na področju standardizacije in doktrinarne dejavnosti, za njihovo odpravo je

bila leta 2006 sprejeta Vojaška doktrina in pripravljene so bili tudi drugi doktrinarni dokumenti, začel se je tudi hitrejši razvoj vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Profesionalizacija je vplivala tudi na sistem poveljevanja in kontrole, ki mora biti hitro odziven, saj le tako lahko SV nemoteno opravlja svoje naloge doma in v tujini. Izpostavil bi tudi vpliv članstva v zavezništvu na podčastnike, saj sta se vzpostavila podčastniška linija in podčastniški zbor. Prav pri prehodu iz naborniške v poklicno vojsko so bile spremembe največje. Ugotavljam, da je vstop v zavezništvo zelo vplival na profesionalizacijo SV.

Mednarodne operacije in misije so zagotovo področje, na katerem smo se največ naučili. Kje in kdaj je bila Slovenska vojska najbolj uspešna in na katerem področju?

Vsekakor smo se v operacijah in na misijah naučili največ. Ob tem je pomembno poudariti tudi sodelovanje na mednarodnih vojaških vajah kot del najzahtevnejšega kolektivnega usposabljanja za skupne naloge. Mednarodne operacije in misije so področje, na katerem se SV lahko primerja s svojimi zavezniki, tako pri doseganju usposobljenosti kot v opremi in oborožitvi. Zato sta vključitev v Nato kot varnostno integracijo ter sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah zelo vplivala na razvoj SV. S tem sodelovanjem prispevamo k regionalni in širši globalni varnosti. Mir v ožji in širši regiji zagotavlja tudi mir v Sloveniji, pri tem je prispevek SV velik in nedvomen. SV je za ta prispevek dobila vrsto priznanj politične, vojaške in strokovne javnosti. Od

leta 1997 je v mednarodnih operacijah in na misijah sodelovalo približno 4700 pripadnikov, dnevno povprečje pa je okrog 380. Čeprav je prispevek v mednarodnih operacijah in na misijah širši javnosti poznan, bi vseeno navedel kratek povzetek. Prva enota SV je leta 1997 sodelovala v mirovni operaciji Alba v Albaniji, nato na Cipru, v operacijah EU Althea v Bosni in Hercegovini, v Siriji je sodelovala v vojaški opazovalni misiji UNTSO, na Kosovu od leta 2000 v operaciji Natovih sil Kfor, v Afganistanu od leta 2004 v operaciji Isafa, v Iraku prav tako v Natovi operaciji, v Libanonu od leta 2006 v mirovni misiji OZN UNIFIL, v Čadu leta 2008 in 2009 v operaciji EU Eufor, v Somaliji leta 2009 v pomorski vojaški operaciji EU Navfor Somalia, v Siriji na vojaški opazovalni misiji UNSMIS, v Maliju leta 2012 v vojaški operaciji EUTM Mali ter leta 2013 in 2014 v humanitarni operaciji Naše morje v morju ob otoku Lampedusa. SV je v teh 17 letih tako sodelovala v mednarodnih operacijah in na misijah Nata, EU in OZN. Vlada Republike Slovenije je leta 2010 sprejela Strategijo sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in na misijah, ki je pomemben dokument za delovanje SV. Strateški interes Slovenije je, da Zahodni Balkan postane mirno, stabilno in razvojno napredujoče območje držav. Zato ima SV že precej let na Kosovu največji kontingent sil, trenutno v njem delujejo 304 pripadniki. Sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah v oddaljenih krajih, kot so Afganistan, Irak, Čad in Libanon, je z vojaškega vidika zahtevnejše, zahtevnost pa se povečuje še zaradi oddaljenosti. Za SV je bil zelo zahteven prevzem vojaške baze

Mir v ožji in širši regiji zagotavlja tudi mir v Sloveniji, pri tem je prispevek Slovenske vojske velik in nedvomen.

Pripadniki SV na MOM (Foto: stotnik Primož Hodak)

v Bala Boluku, v njej je delovala glavni-na kontingenta Isafa, ki je z mentorstvom sodelovala pri usposabljanju afganistan-ske vojske. Prav te mednarodne operacije in misije prinašajo SV bogate izkušnje in so velik izziv za večino rodov in služb. Pridobljene izkušnje prek sistema učenja iz izkušenj neposredno vplivajo na pripravo novih kontingentov in tudi na razvoj SV. Leto 2013 je bilo za SV posebno, saj se je morala pripraviti na sodelovanje vojaške ladje Triglav v humanitarni operaciji Naše morje ob Lampedusi. To je bila prva napotitev vojaške ladje Triglav v mednarodno operacijo. Na vprašanje, kje in kdaj je bila SV najbolj uspešna in na katerem področju, ne morem odgovoriti, saj se z vsakim novim kontingentom pridobivajo neprecenljive nove izkušnje, ki so pomembne tudi za Nato in EU. Vsaka mednarodna operacija ali misija je posebna, zato je priprava kontingenta svojevrsten izziv, saj ima vsak kontingent svoje posebnosti. V pripravah mu namenimo največjo pozornost, tako pri opremljanju, s katerim se pripadnikom zagotavlja optimalna varnost, kot pri usposabljanju za izvedbo pričakovanih nalog. SV je bila uspešna v vseh mednarodnih operacijah oziroma misijah in je zato dobila, kot sem že omenil, različne pohvale doma in v tujini.

Zanimiv izziv so zagotovo tudi mednarodne vojaške vaje. Veliko jih je bilo v tem obdobju. Zakaj so pomembne za Slovensko vojsko?

Vsaka mednarodna vojaška vaja je poseben izziv za SV, saj so del kolektivnega usposabljanja, s katerim dosegamo zahtevane standarde za zagotavljanje in vzdrževanje pripravljenosti za delovanje. Bojna usmerjenost usposabljanja enot in poveljstev v miru omogoča usposobitev za izvajanje pričakovanih nalog v resničnih bojnih okoliščinah. Z vajami usposobimo posameznika, da razume svojo povezanost znotraj enote in da izvedba njegove naloge podpira tudi skupne naloge skupine. Vaje so najvišja oblika kolektivnega usposabljanja. S sodelovanjem na Natovih vajah izpolnjujemo nacionalne cilje usposabljanja in Natove cilje povezanih sil oziroma v angleškem prevodu Connected Forces Initiative.

V vseh teh letih je SV sodelovala na številnih mednarodnih vajah. Poseben izziv so vaje, na katerih se ob koncu operativnega

cikla s postopkom certificiranja preveri pripravljenost enot. To je postopek, pri katerem se z uporabo različnih metod in vpogledov ugotavlja, ali je enota pripravljena za delovanje. Imamo nacionalno in Natovo certifikacijo. Kako velik je obseg sodelovanja SV na mednarodnih vajah, kaže podatek, da je SV leta 2012 sodelovala na 36 vajah, leta 2013 na 31 vajah, za leto 2014 pa je načrtovano sodelovanje na 45 mednarodnih vajah. Letos je pred SV zahtevna naloga, saj bomo skupaj z nekaterimi članicami Nata organizator dveh pomembnih mednarodnih vaj. Prva bo Zvita podlasica (angl. Clever Ferret), ki bo junija. Na tej vaji bomo preverili delovanje poveljstva trilateralne brigade in enote v njeni sestavi, namenjene delovanju v operacijah kriznega odzivanja. Druga mednarodna vaja bo Takojšen odgovor (angl. Immediate Response), in sicer avgusta, njen cilj pa je preveriti usposobljenost brigadnih poveljstev za načrtovanje delovanja logistične brigade v operaciji kriznega odzivanja in hkrati še odzivanja na naravne nesreče. Poleg Hrvaške, ki je soorganizator, sodelujejo tudi druge Natove članice, pa tudi nekatere nečlanice. Na mednarodnih vojaških vajah SV preverja tudi stopnjo interoperabilnosti oziroma povezljivosti znotraj zavezniških sil, pri tem so pomembne vaje, ki jih skupaj z zavezniki izvajamo v Združenem centru za bojno usposabljanje v Hohenfelsu v Nemčiji. Hkrati je to primer dobre prakse pred napotitvijo kontingenta SV v mednarodno operacijo oziroma na misijo. Leta 2014 se postopoma končuje mednarodna operacija Isafa in zato so za Nato vse bolj pomembne skupne vaje držav članic. V te vaje bodo vključeni Natova poveljstva in Natove odzivne sile. Leta 2015 bo potekala medna-

Srečanje z generalmajorjem Donom Ralptom, pomočnikom poveljnika ameriških zračnih sil v Evropi na vaji Adriatic Strike junija 2013.
Foto: desetnik Boštjan Pogorevc

rodna vaja Trident Juncture, pri kateri naj bi sodelovalo več kot 20.000 pripadnikov oboroženih sil držav članic. Mednarodne vojaške vaje niso pomembne samo za SV, temveč tudi za Slovenijo, saj se tako kaže aktiven prispevek h gradnji in učinkovitosti vojaških zmogljivosti zavezništva.

Slovenska vojska ima v Natovih poveljstvih in delovnih telesih svoje predstavnike. Kateri so razlogi za zasedanje takšnih dolžnosti in kakšne so naše izkušnje?

V delovanju Natove poveljniške strukture in strukture sil smo z vstopom v zavezništvo dobili tudi mednarodne vojaške dolžnosti. Te nam omogočajo aktivno delovanje v Natovih poveljstvih. Poleg tega imamo tudi svoja vojaška predstavništva v Bruslju, Monsu in Norfolku. V vseh teh letih si je SV pridobila bogate izkušnje. Prepričan sem, da smo primerljivi s starejšimi članicami zavezništva in smo povsem enakopraven partner in kreator znotraj Nata. Za popolnitev mednarodnih dolžnosti morajo imeti pripadniki SV vse strokovne kompetence, ki izhajajo iz zahtev za te dolžnosti. S kadrovskega vidika je njihovo popolnjevanje zahteven proces. Nekateri dolžnosti so tudi premešljive, poleg stalnih pa v Natovih poveljstvih začasno dopolnjujemo tudi posamezne dolžnosti v poveljstvih, in sicer s tako imenovanim dopolnilnim osebjem. Trenutno ima SV na mednarodnih vojaških dolžnostih približno 70 pripadnikov. Odhod posameznika na mednarodno dolžnost je zahteven proces, tako za SV kot za posameznika, ki ga navadno spremlja njegova družina. Napotitev običajno traja tri leta. Izkušnje, ki so jih pripadniki pridobili v tujini, so dobre in pomembne. Ko pripadnik konča delo na mednarodni dolžnosti, ga skušamo razporediti tako, da bo lahko te izkušnje kar najbolje uporabil.

Kako standardizacijski proces vpliva na oblikovanje zmogljivosti?

Natova standardizacija je izredno pomembna za doseganje interoperabilnosti oziroma povezljivosti članic znotraj zavezništva. Z implementacijo Natovih standardov (Stanag) članice zavezništva lažje dosegajo zahtevane ravni medsebojne povezljivosti za učinkovito uresničevanje skupnih strateških, operativnih in taktičnih nalog, postopke poveljevanja ter učinkovito uporabo tehnike, mate-

rialne in administrativne opreme. Povezljivost oziroma interoperabilnost je tudi integralna komponenta Natovih vojaških zmogljivosti in je sestavni del razvoja zmogljivosti Natovih sil. Proces povezljivosti se tako uresničuje s procesom standardizacije. V tem procesu so natančno določeni načini nastajanja, potrjevanja in preklica standardizacijskih dokumentov. Operativno se to izvaja v različnih Natovih standardizacijskih odborih in delovnih skupinah. V teh organih delujejo tudi predstavniki SV. V času, ko sem opravljal dolžnost načelnika Centra za doktrino in razvoj, sem bil več let tudi nacionalni predstavnik v Natovem odboru za standardizacijo, zato lahko ugotavljam, da delo v teh telesih poteka neprekinjeno in ustaljeno. Standardizacija nedvomno vpliva na oblikovanje zmogljivosti SV, saj se na primer pri nakupih nove opreme in oborožitve upoštevajo Natovi standardi.

Pojem transformacije je v zavezništvu aktualen vse od sestanka Natovega vrha v Pragi leta 2002. Transformacijo oboroženih sil lahko razdelimo na različna obdobja in značilnosti, še posebej, če vzamemo za izhodišče začetek delovanja Poveljstva za transformacijo v Norfolku v ZDA in nov strateški koncept zavezništva. Kako je ta proces vplival na Slovensko vojsko?

Lahko rečem, da je transformacija kot pojem vedno pogosteje prisotna v zavezništvu in nacionalnih okoljih. Lahko si jo razlagamo kot nujen proces, ki oboroženim silam omogoča prilagajanje na spremembe v okolju, tako da lahko učinkovito izvršujejo svoje naloge. Zato transformacija oziroma preoblikovanje ni nikoli zaključen proces, saj se okolje, v katerem delujejo oborožene sile, nenehno spreminja. Ključni dejavniki transformacijskih aktivnosti so običajno višina obrambnih izdatkov, namenjenih razvoju oboroženih sil, ter s tem povezane spremembe v globalnem varnostnem okolju. Zaradi globalizacije sveta in nastajanja novih kriznih žarišč mora temu slediti tudi Nato, še posebno ob dejstvu, da se v večini njegovih članic vse manj denarja namenja razvoju vojaških zmogljivosti. Poveljstvo za transformacijo v Norfolku je bilo ustanovljeno leta 2003, SV pa je svoje predstavnike tja prvič napotila leta 2005. To poveljstvo vse bolj pridobiva na pomenu, s svojimi projekti in eksperimenti išče ustrezne odgovore na izzive prihodno-

sti, s katerimi se bo soočilo zavezništvo. Podpira aktivnosti znotraj pobude pametna obramba in koncept povezanih sil. Kot namestnik načelnika Generalštaba se vsako leto decembra udeležim konference vodij za transformacijo. Na zadnji konferenci, decembra 2013, je bil poudarek na procesu obrambnega načrtovanja v Natu in znotraj tega načrtovanja na konceptih vodilnih držav ter povezanih sil. Poudarek je bil tudi na izobraževanju in usposabljanju ter centrih odličnosti. V strukturi SV deluje tudi Večnacionalni center odličnosti za gorsko bojevanje, ki lahko leta 2015 preraste v Natov center odličnosti, če bo sprejeta takšna odločitev. Ustanovitev centra bi bila pomemben prispevek Republike Slovenije. V postopku ustanavljanja ima pomembno vlogo tudi Poveljstvo za transformacijo, ki centru podeli Natovo akreditacijo. Z vzpostavitvijo nove Natove poveljniške strukture je to poveljstvo prevzelo tudi vojaško izobraževanje in usposabljanje. S postopnim umikanjem zavezniških sil iz Afganistana bodo Natove vaje postajale vse pomembnejše, saj se bodo na njih članice pripravljale za prihodnje mednarodne operacije in misije. Lahko povzamem, da ima proces transformacije v Natu vpliv tudi na transformacijo SV, saj smo del Natovega obrambnega načrtovanja, sodelujemo v pobudi povezanih sil, v projektih pametne obrambe in drugem.

Leta 2012 ste začeli proces preoblikovanja Slovenske vojske v povezavi z nadaljnjim zmanjševanjem finančnih in

kadrovskih virov. Kaj je v Slovenski vojski novega na tem področju in kakšni so letošnji obeti?

S preoblikovanjem taktične ravni poveljevanja v prvi in drugi fazi, ki sta bili začeti leta 2012 in končani lani, je bila postavljena ciljna organizacijska struktura, ki omogoča učinkovito izvajanje nalog SV. Preoblikovanje ima pravno podlago v sprejetem Srednjeročnem obrambnem programu RS 2013–2018. Letos je novost predvsem v tem, da je SV začela tretjo fazo preoblikovanja oziroma transformacije, ko bo preoblikovan Generalštab, opravljena bo identifikacija mogoče procesne in funkcionalne integracije z upravnim delom ministrstva in uveden sprejeti koncept logistike. V tej fazi se bo tudi končalo oblikovanje dveh uravnoveženih pehotnih brigad, ki bosta jedro razvoja in delovanja SV ter hkrati prinašata centralizacijo logistične podpore. Obe pehotni brigadi bosta na področju civilno-vojaškega sodelovanja ter v sistemu zaščite in reševanja prostorsko še bolj umeščeni po svoji domicilni odgovornosti. SV je leto 2014 začela z vojaškim proračunom, ki znaša 266 milijonov evrov. Za primerjavo – proračun leta 2013 je bil v enakem času 300 milijonov evrov, kar za letos pomeni 34 milijonov manj. Glede na zelo omeje ne finančne vire bo SV v tem letu skušala zagotavljati vzdržnost, s pravočasnim in učinkovitim sprejemanjem ukrepov pa uresničitev načrtovanih nalog. Učinkovitost bo dosegala s hitro odzivnostjo sistema poveljevanja in kontrole. Tudi na področjih letalstva

Brigadir Osterman na konferenci v Norfolku ZDA, foto: stotnik Primož Hodak

Slovenska vojska bo morala izkoristiti vse kadrovske in materialne vire, poleg znanja pa bo nujno tudi inovativno in kreativno razmišljanje na vseh ravneh vodenja in poveljevanja.

Brigadir Osterman s pripadniki 15. polka vojaškega letalstva SV.

in nadzora zračnega prostora bo sledila postavljenim prednostnim nalogam, med katerimi je predvsem zagotavljanje brezhibne plovnosti vojaških plovil. Slovenska vojska bo morala izkoristiti vse kadrovske in materialne vire, poleg znanja pa bo nujno tudi inovativno in kreativno razmišljanje na vseh ravneh vodenja in poveljevanja. Ne glede na zmanjšanje proračunskih virov si bomo s preoblikovanjem prizadevali obdržati dosežene standarde v individualni in kolektivni usposobljenosti, ki se kaže v kakovosti opravljenih nalog doma in v tujini. Za nadaljnji razvoj SV bo v prihodnosti nujen temeljit razmislek o prihodnjem obsegu in strukturi, ki bosta temeljila na stabilnem proračunskem financiranju, kar bo podlaga za srednjeročno in dolgoročno načrtovanje razvoja vojaških zmogljivosti. Temeljni izziv za prihodnost pa ostaja oblikovanje srednje bataljonske bojne skupine, ki bo prispevek k zavezniškim zmogljivostim.

Zavezništvo se postopoma umika iz Afganistana in z njim tudi Slovenska vojska. Kaj to z logističnega in finančnega vidika pomeni za Slovensko vojsko?

SV že nekaj časa postopoma zmanjšuje svojo prisotnost v Afganistanu. Kontingent Isaf-16, ki je deloval leta 2012, je štel 87 pripadnikov, sedanji Isaf-20 jih ima le še 32. Od 1. julija do konca leta 2014 bosta ostala le še dva pripadnika. V povezavi s tem se zmanjšujejo tudi finančni stroški za to mednarodno operacijo, kar je v obdobju zmanjševanja proračunskih virov za SV še kako pomembno, saj lahko

denar namenimo za druge potrebe. Delovanje v Afganistanu je bilo velika preizkušnja za SV, predvsem zaradi velike oddaljenosti. Za delovanje kontingentov smo iz Slovenije v Afganistan prepeljali veliko vojaške opreme in oborožitve, na primer več bojnih vozil Svarun, ki so bila namenjena zaščiti sil. S postopnim umikom opremo in oborožitev postopno vračamo v domovino. V obdobju finančne krize je vsak kos opreme in oborožitve za SV zelo dragocen. Ta zahtevna logistična naloga traja že nekaj mesecev, pri njeni izvedbi smo skrajno racionalni. Ključno nalogo pri tem opravlja logistika na strateški in taktični ravni, predvsem pa Združeni operativni center, ki prevoze organizira. Vračanje opreme iz Afganistana je za SV zelo zahtevna logistična naloga, glede na dosedanje količino vrnjene opreme pa menim tudi, da poteka zelo uspešno.

Zelo pogosto smo slišali in brali o pametni obrambi (angl. Smart Defence). Kaj je to in kako temu konceptu sledi Slovenska vojska?

Pametna obramba obsega večnacionalno sodelovanje pri razvoju, nakupu, vzdrževanju in uporabi zmogljivosti, določanje

Slovenska vojska bo morala izkoristiti vse kadrovske in materialne vire, poleg znanja pa bo nujno tudi inovativno in kreativno razmišljanje na vseh ravneh vodenja in poveljevanja.

prednostnih nalog, skladno s strateškimi prioritetami Nata in opredeljenimi primanjkljaji iz operacij, ter specializacijo sil oziroma delitev vlog med zaveznicami. S tem države članice lahko kljub zmanjšanim obrambnim proračunom učinkovito gradijo svoje zmogljivosti v okviru skupnih projektov. Slovenija sodeluje v več projektih pametne obrambe, od katerih so za SV zelo pomembni trije, in sicer jedrsko-radiološko-kemijsko-biološka obramba (JRKBO), združeno poveljstvo v Ulmu ter program individualnega urjenja in izobraževanja. Ti projekti so vključeni v seznam projektov pametne obrambe prvega reda, saj so predlogi dozoreli v projekte, pri katerih je znana vodilna država, sodelujoče države so potrdile svoje sodelovanje, dogovorjen obseg in namen programa pa sta bila usklajena. Med pomembnejšimi projekti je razvoj zmogljivosti JRKBO v sodelovanju s Poljsko, Češko in Madžarsko. Drugi projekti so namenjeni predvsem izobraževanju, usposabljanju in nakupu opreme. Letos smo izrazili neobvezujoče načelno zanimanje za sodelovanje v dodatnih sedmih projektih, ki se glede na vsebino ujemajo s cilji Srednjeročnega obrambnega programa RS 2013–2018 ali z drugimi aktivnostmi Ministrstva za obrambo. Izpostaviti je treba projekt kibernetске obrambe (angl. Cyber Defence), v katerem se nam ponuja možnost usposabljanja pripadnikov SV. Na podlagi podrobnejše analize projektov, zlasti z vidika časovnega ujemanja z nacionalnimi programi in razpoložljivimi finančnimi, materialnimi in kadrovske vire, se bomo v prihodnjem srednjeročnem obdobju odločili, v kakšnem obsegu bo SV sodelovala v predlaganih projektih.

Poleg pametne obrambe se v zavezništvu pojavljata še dva nova koncepta, in sicer Connected Forces Initiative (CFI) in Framework Nation Concept (FNC). Kaj pomenita za zavezništvo in SV?

Povezane sile prinašajo izboljšanje interoperabilnosti med zavezniškimi in partnerskimi silami ter povezanost med Natovimi in nacionalnimi poveljstvi, in sicer prek skupnega izobraževanja in usposabljanja opremljanja, tehnoloških rešitev, doktrin in drugo. Menim, da so vaje posebno področje, na katerem se preverja in ocenjuje zmožnost skupnega delovanja v zavezništvu in Natovih koalicijah. Nato mora v svoji vlogi državam ponuditi pri-

ložnosti, da z dostopnimi, prilagodljivimi ter cenovno ugodnimi skupnimi dogodki izboljšajo interoperabilnost, kar bo za vezništvu in državam omogočalo hitro prilagajanje morebitnim spremenjenim okoliščinam in zahtevam novih izzivov. Cilji pobude so prek razširjenega programa usposabljanj in vojaških vaj ohraniti in izboljšati Natovo pripravljenost, bojno učinkovitost in povezljivost med zavezniškimi in partnerskimi silami ter zmogljivostmi. Znotraj povezanih sil bodo imele odzivne sile osrednjo vlogo operativnega spodbujevalca in demonstratorja pripravljenosti ter bodo merilo uspešnosti Natove transformacije. Slovenski vojski pobuda omogoča povezavo z operativnimi izkušnjami v Natu. V pričakovanju zmanjševanja operativnih aktivnosti Nata po koncu operacije Isafa leta 2014 bo ta pobuda še toliko pomembnejša. SV ima letos v Natovih odzivnih silah oddelek enote za specialno delovanje. V prihodnosti je skladno z ambicijami načrtovanih več kakovostnih vaj večjega obsega in s številnimi scenariji. Zato je za SV zelo pomembno povezovanje nacionalnih in Natovih vaj, med drugim bo leta 2015 sodelovala na mednarodni vojaški vaji Trident Juncture.

Koncept vodilnih držav (angl. Framework Nations Concept) ima namen, da evropske zaveznice v obdobju krčenja obrambnih virov in strateške preusmeritve ZDA organizirano zagotovijo zahtevane zmogljivosti in prevzamejo sorazmerno breme ter odgovornost za skupno varnost in skupno obrambo. Koncept je usmerjen v oblikovanje skupin držav z vodilno državo, ki bi zagotovile celovite sklope zmogljivosti. Vodilne države s širšim spektrom zmogljivosti bi povezovale manjše s specializiranim prispevkom, tako bi se manjše razbremenile in sredstva usmerile v razvoj specializiranih zmogljivosti. Vendar pa bi morala vsaka zaveznica ohranjati ustrezno bojno zmogljivost. Koncept je nadgradnja dosedanjih večnacionalnih pristopov, saj predvideva dolgoročno partnerstvo pri zagotovitvi celotnega spektra zmogljivosti, medtem ko sta projekta pametne obrambe ter združevanja in souporabe usmerjena v razvoj posameznih zmogljivosti. Koncept vodilnih držav je nemška pobuda, ki izhaja iz pozitivnih izkušenj, pridobljenih v večnacionalnih projektih, in iz uveljavitve vodilne države pri organiziranju operativnih sil ter izvajanju mednarodnih ope-

racij in misij. SV ima pozitivne izkušnje s sodelovanjem v večnacionalnih silah pod vodstvom vodilne države, in sicer tako pri združevanju sil v Natovih odzivnih silah kot pri večstranskih kopenskih silah ter delovanju v mednarodnih operacijah in na misijah. Oba koncepta – povezane sile in koncept vodilnih držav – sta zelo pomembna za SV, še posebej zdaj, ko se vse manj proračunskih sredstev namenja

razvoju in delovanju Slovenske vojske. O pomenu teh konceptov je na okrogli mizi ob deseti obletnici vstopa Slovenije v Nato, ki je bila v Ljubljani 24. januarja 2014, spregovoril tudi generalni sekretar Nata Anders Fogh Rasmussen.

Liliana Brožič

Foto: arhiv SV

Brigadir dr. Andrej Osterman je leta 1986 je končal dodiplomski študij na Pravni fakulteti v Ljubljani. Leta 2004 je na tej fakulteti opravil magistrski študij prava, leta 2010 pa na Fakulteti za logistiko v Celju še doktorski študij s področja logistike sistemov. Poleg podiplomske izobrazbe je končal tudi različna vojaška izobraževanja, kot so Šola za rezervne oficirje, Generalštabni program na Poveljniško-štabni šoli in izobraževanje v Marshallovem centru v Nemčiji. Svojo vojaško kariero je začel leta 1981 v Teritorialni obrambi pri Območnem štabu Tržič kot rezervni častnik v odredu, v Teritorialni obrambi pa se je zaposlil leta 1991 s činom stotnik. Bil je član Manevrške strukture narodne zaščite in je veteran vojne za Slovenijo. V dosedanji vojaški karieri je

opravjal različne štabne in poveljniške dolžnosti. Bil je poveljnik 510. učnega centra, načelnik Šole za častnike vojnih enot, načelnik Sektorja za kadrovske in pravne zadeve v Poveljstvu sil, načelnik štaba v Poveljstvu sil, načelnik Centra za doktrino in razvoj, načelnik Verifikacijskega centra, poveljnik Poveljstva za podporo in namestnik poveljnika Poveljstva sil. Od 10. aprila 2012 pa je namestnik načelnika Generalštaba Slovenske vojske. Izmed pomembnejših zasedanj se vsako leto udeležuje zasedanja vodij za transformacijo v Norfolku in konference namestnikov načelnikov generalštabov Jugovzhodne Evrope SEDM. V mednarodni organizaciji za vojaški šport CISM je namestnik vodja nacionalne delegacije. Je dobitnik številnih priznanj in odlikovanj.